

Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniki prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XL. Cena lista je \$2.00. Chicago 23. ILL., PETEK, 13. AVGUSTA (AUGUST 13), 1948. Subscription \$2.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 159

Rusija bo morda poostrila blokado

Zapadne države prepovedale nemškim bankam pošiljanje denarja v sovjetski predel Berlina. Nova konferenca z ruskim zunanjim ministrom v Moskvi

Berlin, 12. avg. — Rusija bo morda pretrgala telefonsko in telegrafsko zvezo med Berlinom in zapadno Nemčijo in s tem poostrila blokado. Zapadne države se bodo morale posluževati le radia v komunikacijah med Berlinom in okupacijskimi conami v zapadni Nemčiji, ako se bo Rusija odločila za akcijo.

Nemška časniška agentura ADN poroča, da je ameriška armada pretrgala tri glavne telefonske kable med Berlinom in rusko okupacijsko cono. Ameriške vojaške oblasti so zanikale poročilo.

Zapadne sile so zadale udarec Rusom z odklicem finančne protiblokade. Prepovedale so nemškim bankam pošiljanje denarja v sovjetski predel Berlina. To je odgovor Rusom, ki so prej "zamrzili" milijone dolarjev nemških firm v zapadnem delu Berlina. Glavni uradi bank so v sovjetskem predelu.

Finančna protiblokada je bila odpravljena po objavi naznanila, da se bodo morali vsi Nemci v starosti 18 do 30 let v ruski okupacijski coni registrirati. Nepotrjeno poročilo pravi, da so Rusi odvedli več Nemcev, ki so se registrirali, neznanokam. Govornice, da se ruske čete zbirajo na ozemlju pri Magdeburgu v bližini ameriške okupacijske cone se vzdržujejo.

London, 12. avg. — Poslaniki zapadnih držav bodo odgovorili na rusko formulo glede končanja berlinske krize na konferenci v Kremlinu, kjer je sedež sovjetske vlade. Od konference zavisi uspeh ali polom razgovorov v Moskvi.

Poslaniki se bodo sestali z ruskim zunanjim ministrom V. M. Molotovom v Kremlinu. To bo

Velika Britanija ne bo odobrila pakta

Ruski predlog sprejet na konferenci v Belgradu

Belgrad, 12. avg. — Velika Britanija je naznanila, da ne bo odobrila nobenega pakta, ki bi dal Rusiji in vzhodnim evropskim državam popolno kontrolo plovbe na reki Donavi. Britski poslanik Charles Peake v Belgradu in delegat na konferenci je dejal, da bo Velika Britanija obdržati pravice v skladu s podonavsko pogodbo, ki je bila sklenjena l. 1921.

Peake je dalje rekel, da se bo Velika Britanija obrnila ob mednarodnega razsodišča v Haagu, da bi odločilo, ali je pogodba še veljavna.

Enajst držav je poslalo delegate na konferenco. Rusija in vzhodne evropske države v sovjetski sferi vpliva imajo večino na konferenci in lahko zavrejo vse predloge britske, ameriške in francoske delegacije.

Ruski konzul se uprl zahtevi

Nastopil ne bo pred sodiščem

Washington, D. C., 12. avg. — Ruski konzul Jacob Lomakin v New Yorku se je uprl zahtevi Samuela Dicksteina, člana newyorskanskega vrhovnega sodišča, da morata on in Oksana Kosenkina, v Rusiji rojena učiteljica, nastopiti pred njim. Zadevni poziv je bil dopsavljen konzulu.

Učiteljica je v ruskem konzulatu. Zadeva je povezana s preiskavo ruske špijonaže. Državni departament je dejal, da slučaj nima primere in da še ni zavzel definitivnega stališča.

Kongresni osek za neameriške aktivnosti hoče zaslišati Kosenkino v pričakovanju, da bo razkrila tajnosti ruskih splet. Državni tajnik Marshall je dejal, da bo ameriška vlada nudila zaščito vsakemu posamezniku, ki bo nastopil kot prič pred kongresnim osekem. To velja tudi za ruske državljane.

Pred kongresnim osekem je ponovno nastopila Elizabeth Bentley, bivša članica ameriške komunistične stranke. Izjavila je, da je dobila \$2,000 od sovjetskega poslanstva v Washingtonu kot nagrado za špijonažo v vojnem času.

Profesor obsodil "mrzlo" vojno

Amerika bo izgubila svobodo

Chicago, 12. avg. — Dr. Harold D. Lasswell, profesor prava na univerzi Yale, je obsodil "mrzlo" vojno med Ameriko in Sovjetsko unijo. Dejaj je, da bo Amerika postala vojaško-jetniska država, če se bo vojna nadaljevala. Izgubila bo civilne svobode.

"Atomska bomba ne bo prestrašila Rusije," je dejal. "Ameriško osredotočeni svet ne bo varen, ker je gotovo, da ima tudi Rusija orožje masega uničevanja. Vprašanje sedaj ni samo socializem in kapitalizem, temveč tudi nevarnost, ki je posledica mrzle vojne.

Nova kasta se je rodila v Ameriki. To je kasta generalov, ki ima glavno besedo v kovanju smernic ameriške zunanje politike. Ta kasta je v nasprotju z ameriškim tradicijami.

VOLILNA KAMPANJA PROGRESIVNE STRANKE V NEW YORKU

New York, 12. avg. — Progresivna stranka bo uradno odprla volilno kampanjo v New Yorku z velikim shodom 9. septembra. Glavna govornika bosta Henry A. Wallace, kandidat za predsednika, in senator Glen H. Taylor, kandidat za podpredsednika. Shod sta aranžirala državni odbor za Wallacea in Ameriška delavska stranka.

C. B. Baldwin, direktor kampanje, je dejal, "da bo shod demonstracija ameriškega značaja progresivne stranke. Na shod bodo prišli progresivni elementi in vsi oni, ki so se vedno borili za ljudske interese, za mir in svobodo.

Borba za svobodo se mora danes voditi proti sebični manjšini, ki nas skuša pognati v atomsko bombo in postavlja privatne profite nad dobrobit in blaginjo ljudstva. Progresivna stranka zavrača blatenja in potvarjanje ameriške zgodovine s strani za govornikov sistema svobodnega

Domače vesti

Obisk

Chicago. — Glavni urad SNPJ so 11. in 12. avg. obiskali: John Novak st. iz Carlinvillea, Ill., Katherine Petritz iz Los Angelesa, Cal., ki je prišla z možem na sejo gl. odbora jednote, Anton Brelih in žena iz East Palestine, O., ki sta se vračala domov iz Rock Springsa, Wyo., kjer sta obiskala Brelihovo sestro, ter Joseph in Ivanka Kažentertnik iz New Yorka, ki sta na ženitovanjskem potovanju.

Iz Clevelanda

Cleveland. — K smrti pokojnega Josepha Podobnika, ki je naglo umrl 5. avgusta, naj dodamo, da je bil star 60 let, član društva 28 SNPJ, v Ameriki od 1913. Pokopan je bil v soboto po civilnih obredih. V Bartonu, Ohio, zapušča brata Franka, v starem kraju pa dva brata. — Iz Oklahome je prišla na obisk k družini Mike Zupančič obisk Lillian s svojim možem poročnikom Cliffordom Uptonom. Spotoma sta obiskala njegove starše v Missouriju, iz Clevelanda gresta v Californijo, od tam pa v Korejo, kamor je bil poročnik Upton premeščen.

Marshall bo morda resigniral

Newyorški list objavil poročilo

Washington, D. C., 12. avg. — Državni tajnik George C. Marshall se je baje spri s predsednikom Trumanom in odločil za resignacijo. Zadevno poročilo je objavil newyorški list Star.

Poročilo pravi, da se Marshall ne strinja s Trumanovim programom v prilog Izraelu, židovski državi in Palestini. Truman je za popolno ameriško priznanje Izraela, podpiranje prošnje židovske države za vstop v organizacijo Združenih narodov in ameriško posojilo \$100,000,000 Izraelu.

Michael J. Dermott, uradnik državnega departmeta, je zanikal poročilo. "Gotov sem, da se Marshall in Truman nista sprla," je dejal. "Vprašanje popolnega priznanja Izraela in posojila je predmet diskuzij."

Predsednik Truman je tudi zanikal poročilo, da bo Marshall resigniral.

Unija sklenila novo pogodbo

Provizija o zvišanju plače vključena

New York. — (FP) — Unija International Ladies Garment Workers ADF je sklenila in podpisala novo pogodbo z organizacijo delodajalcev. Pogodba krije okrog 47,000 članov unije v New Yorku, uposlenih v industriji ženskih oblek in v veljavi bo tri leta.

Pogodba je bila podpisana v navzočnosti newyorškega župana Williama O'Dwyerja. On je dejal, da je pogodba lahko zgled mestu in vsej deželi, ker zagotavlja mir v industriji.

Provizija glede zvišanja plače v skladu s dviganjem cen je vključena v pogodbi. Kadar se cene dvignejo, lahko unija zahteva zvišanje plače.

Več sprememb v skladu s provizijami Taft Hartleyevega zakona je vključenih v pogodbi. Provizija o zaprti delavnici je bila izločena in nadomestila je provizija o unijski delavnici po volitvah, katere bo odredil federalni delavski odbor. Delodajalci bodo lahko najemali izurjene delavce, ki niso člani unije, pod pogojem, da morajo postati člani v 30 dneh. Prej so najemali samo članke unije.

Progresivci se zavzeli za zamorca

Stranka obsodila governerja Greena

Chicago. — Progresivna stranka se je zavzela za zamorca Corria Sanforda, uslužbenca v bolnišnici vojnih veteranov v čikaškem predmestju Maywoodu. Obsodila je governerja Greena in njegovo administracijo, ker sta ugodila zahtevi države Mississippi za ekstradicijo Sanforda. Država Mississippi je obdolžila zamorca, da je ukradel količino bombažnega semena v vrednosti \$307. junija tega leta. Rekordni dokazujejo, da Sanford sploh ni bil takrat v državi Mississippi, temveč uposlen v bolnišnici.

Grant Oakes, kandidat za governerja države Illinois na listi progresivne stranke, je naslovil pismo governerju Greenu z zahtevo, naj prekliče dovoljenje za ekstradicijo zamorca.

"Voditelji republikanske in demokratske stranke so na konferenci v Philadelphiji pred nekaj tedni vključili provizije o civilnih pravicah v platformo," pravi Oakes v pismu. "Sedaj je čas, da dokažejo, da so za civilne pravice. Uporaba oblasti države Illinois, da se zamorec Sanford pošlje v tlačanstvo lastnikov bombažnih plantaž, je sramota, katere ljudstvo ne bo toleriralo. Akcija governerja Greena je oživiljenje suženjskega zakona, ki je bil pokopan po civilni vojni. Pričakujemo, da bo Green revidiral svoje stališče in s tem ohranil dobro ime države."

Finančne reforme v Franciji

Program predložen narodni skupščini

Pariz, 12. avg. — Finančni minister Paul Reynaud je predložil narodni skupščini program finančnih reform v odobritev. Namen je zaščita franka, denarne enote.

Reynaud je dejal, da bo Francija deležna trajnih koristi, če bo skupščina odobrila program. Sedaj je odvisna od ameriške pomoči na podlagi Marshallovega načrta.

Program določa znižanje državnih stroškov za sto milijard frankov v tem in prihodnjem letu. Francija bo razpisala notranje posojilo za kritje deficita.

Reynaud je sugeriral podaljšanje delovnega tedna na 45 ur, da se poveča produkcija, kakor tudi reorganiziranje podzavljive

Skupno poljsko-češko industrijsko središče

Tekmovalo bo lahko s Porurjem. Državi bosta podpisali trgovinski dogovor

Variava, Poljska, 12. avg. — Poljska in Čehoslovakija sta sestavili načrte za zgradnjo ogromnega industrijskega središča na ozemlju med Katowico v južnozgodnjem Poljski in Ostravo v Čehoslovakiji. Načrti so bili razkriti z objavo poročilo o seji članov poljsko-češkoslovaškega sveta za ekonomsko kooperacijo. Industrijsko središče bo lahko tekmovalo s Porurjem v zapadni Nemčiji.

Objavljeno je bilo naznanilo, da bosta Poljska in Čehoslovakija kmalu podpisali petletni trgovinski dogovor. Izmenjava blaga med državama bo dosegla vrednost \$200,000,000 l. 1953.

Avstralski mornarji podprli Malajce

Izrekli so se proti zatiranju ljudatev

Melbourne, Avstralija. — (ALN) — Mornarska unija je naznanila, da ne bodo njeni člani delali na parnikih, naloženih z orožjem in strelivom. S tem so preprečili izvedbo načrtov avstralske vlade glede podpiranja britskih vojaških čet, ki skušajo zdrobiti revolto delavcev na Malajskem polotoku.

Avstralski zunanji minister Herbert V. Evatt je priznal učinkovitost bojkota, ki je pred odhodom v London izjavil, "da bo vlada pošljala orožje za zatiranje revolte malajskih komunistov." Voditelji mornarske unije so mu odgovorili, da ne bo noben parnik, naložen z orožjem, odplul iz avstralskih luk.

Desničarske grupe so razkačene, ker so avstralski delavci odprto povedali, da ne bodo podpirali in ne prevažali orožja za zatiranje drugih ljudstev. Pomolski delavci nočejo nakladati tovorov na holandske parnike že dve leti. Bojkotirajo tudi grške parnike, odkar so bili delavski voditelji ustreljeni v Atenah. Bojkotiranje Španije je bilo odrejeno, ko je diktator Franco zasedel oblast.

nih industrij. On je apeliral na narodno skupščino, naj takoj odobri program finančnih reform in s tem pospeši ekonomsko okrevanje Francije.

DEMONSTRACIJE PROTI DRAGINJI V AMERIŠKO-BRITSKI CONI

Frankfurt, Nemčija, 12. avg. — Demonstracije v znak protesta proti druginji so v teku v mestih v ameriško-britski okupacijski coni. Vojaška policija je bila poslana v akcijo v nekatereh mestih za vzdrževanje miru in reda, ko so demonstranti nasadili prodajalce živil.

V Augsburgu je več tisoč žensk uvalilo na tržišče in sledila je nitka s policijo, v kateri je bilo več oseb ranjenih. Demonstracije so se vršile v Ansbachu, Homburgu in Monakovu.

Voditelji strokovnih unij v Nuernburgu so organizirali straže in jih poslali v podeželske kraje, ko so kmetje naznanili, da ne bodo pošiljali pridelkov na tržišča.

Kljub izjavi dr. Ludwiga Erharda, načelnika nemške ekonomske komisije v Bicioni, da so cene dosegle višek in da se bo situacija izboljšala, je stranka socialnih demokratov objavila proklamacijo z obsodbo smerne svobodne trgovine. Erhard

Rumunska vlada zanika poročila

Bukarešta, Rumunija, 12. avg. — Vlada je zanikala poročila, da bo razpisala volitve, pri katerih bodo volilci odločili, ali naj Rumunija postane del Sovjetske unije. Poročila so objavila turški listi.

Telefonski delavci zahtevajo zvišanje

Kompanija izkazuje porast profitov

New York. — (FP) — Unija telefonskih delavcev, včlanjena v Kongresu industrijskih organizacij, je naznanila, da bo zahtevala zvišanje plače od American Telephone & Telegraph Co.

Pogodba, sklenjena v juniju med unijo in kompanijo, vsebuje provizijo, da lahko prva ali druga zahteva mzdna pogajanja. Člani eksekutivnega odbora unije so na svoji seji odobrili zahtevo za zvišanje plače. Predložena bo kompaniji v prihodnjih 30 dneh.

Neodvisna unija Communications Workers of America je tudi naznanila kampanjo za zvišanje plače. Ona ima okrog 200,000 članov. Voditelji obeh unij so na konferenci v Washingtonu osvojili načrte strategije. Izjavili so, da American Telephone & Telegraph Co. lahko zviša plače, ker je njen čist profit v prvih šestih mesecih tega leta znašal \$180,369,097, 50 odstotkov več nego v isti dobi lanskega leta.

Zborovanje "rebelnih" demokratov

Houston, Tex., 12. avg. — "Rebelni" demokrati, zagovorniki državnih pravic, zborujejo v tem mestu. Sestavili bodo načrte za volilno kampanjo. Kandidat za predsednika Združenih držav "rebelov" je C. Thromond, governer Južne Karoline, za podpredsednika pa Field Wright, governer Mississippija.

Bivši rumunski minister aretiran

London, 12. avg. — Valer Roman, bivši minister v rumunski vladi, je bil aretiran, pravi poročilo iz Bukarešte. Policija je aretirala tudi več njegovih prijateljev. Obtoženi so ekonomske sabotaze in poneverbe denarja iz državnih skladov.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$2.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co., \$2.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cook County \$2.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Glasovi iz naših naselbin

O obiskih in počitnicah v Michiganu

West Frankfort, Ill. — Čas za počitnice je tukaj. Tudi jaz jih imam, in sicer že od 25. junija, odkar smo šli premogarji na stavko, da izvojujemo pokojnino za stare rudarje. Sedaj smo to dosegli, toda veliko je še takih, ki kar naprej garajo, dasiravno so nekateri že nad 70 let stari. Ti so pač lačni dolarjev.

Dne 4. julija sva imela z ženo precejšnje število obiskovalcev. Iz Chicago sta prišla na počitnice moj sin Frank in hči Frances, sorodnica Helen Gobec iz Clevelanda, par dni pozneje pa sta se pripeljala z novim avtomobilom Frank in Jenny Fatur z njuno hčerko. Jenny je dobro znana pevka zbora Zarje iz Clevelanda. Ona je hči brata moje žene, rojena Perušek. Samo ob sebi je umevno, da smo se prav dobro imeli. Zadnji so se poslovili od tu 12. julija.

Dne 18. julija pa je zopet prišla domov moja mlajša hči Mary Ammudsen iz Chicago. Bila je na počitnicah teden dni. Ko so ji počitnice potekle, pa sva se tudi midva z ženo podala v Chicago. Pri hčeri sva ostala čez noč, drugi dan pa sva zasedla vsak North Western-železniške družbe in se odpeljala do postaje Escanaba, Mich., kjer naju je z avtomobilom že čakala mrs. Kordish in njena hčerka Sophie, katera je izvrstna šoferka. Od te postaje naprej vlak namreč ne vozi in tako je bilo še 63 milj do najinega cilja. Tja sva dospela 28. julija ob dveh zjutraj.

Z Andrejem Kordišem se nisva videla že 45 let. Njegova leta tečejo blizu 80, vendar pa je še vedno korenjak, čil in zdrav. Ima dve hčeri. Mary je poročena z Lauricem, Sophie pa je še vedno prosta. Ima tudi šest sinov, kateri so bili vsi v zadnji vojni in se srečno domov vrnili. Najbolj mi je ugajalo, ker znajo vsi slovensko in radi govorijo materin jezik. Rojak Kordish je bil rojen v Poljanah pri Ložu.

V tem kraju Michiganu so lepi kraji. Mesto Munising leži prav ob jezeru Superior. Tamkajšnji rojaki in drugi so zaposleni v lesni industriji. Nekateri pripravljajo les v šumi, drugi pa delajo v tovarni za papir. Stroji drobe debele hlode kakor žito, na drugi strani pa se valijo veliki zvrtki papirja.

V teh krajih živi veliko Slovencev, ki so večinoma doma iz Loškega potoka. Vsi so prijazni in gostoljubni ter vešele narave. Za šoferko smo imeli misl Sophie - Kordish, katera nas je vozila po tamkajšnjih gozdovih, posebno okoli jezera Superior. Bili smo tudi na tisti veliki skali, s katere je pred mnogimi leti pridigoval Indijancem škof Friderik Baraga.

V soboto, 31. julija, pa sva bila z ženo povabljena na svatbo v mesto Traunich. Zenin je bil Slovenec po imenu Knaus, nevesta pa poljske narodnosti. Na svatbi smo se imeli imenitno. Slovenci namreč lastujejo svoje dvorane, v kateri se je vršilo ženitovanje. V spodnjih prostorih je bilo dovolj jedace in pijače, v zgornjih pa ples.

V nedeljo, 1. avgusta, pa smo bili vsi povabljeni v Forest Lake, v naselbino, ki je oddaljena 15 milj od Munisinga, na večerjo k Kordiševi hčeri, omoženi Laurich. Pripravila nam je zelo okusno večerjo. Prav lepa hvala, Mary!

Dne 2. avgusta pa je prišel čas najinega odhoda. Zopet naju je Sophie odpeljala z avtomobilom na postajo Escanaba. Z nama je bil tudi njen oče Kordish. Družini Kordish se lepo zahvaljujem za uobno stanovanje in dobro postrežbo. Mrs. Kordish je res izvrstna kuharica.

Človek gre rad kam na obisk,

ognilo. Znano vsekakor je, da na področju raketnih letal Rusija nič ne zaostaja za Ameriko ali Anglijo, ako ne prednjači. Ne gre torej samo za usodo vse Evrope, marveč tudi za usodo Amerike in Rusije. Sigurno je tudi to, da v tem konfliktu ni takih problemov, da bi jih ne mogli rešiti okrog zelene mize, ako na obeh straneh posodujejo voljo za mirno izravnavo spornih vprašanj.

Slika s piketne straže pred veletrgovino Oppenheim Collins Dept. Store v New Yorku. Stavka je nastala, ker se je uprava izgovarjala na "red bathing" namesto v pogajanje za sklenitev nove pogodbe. Stavkarjem je prišlo na pomoč več tisoč članov unije CIO.

Raznoterosti

O atomski bombi
Dne 8. avgusta so potekla tri leta, odkar je bila vržena atomska bomba na Hirošimo, nato pa še na Nagasaki. S tem strahovitim orožjem se ni samo končala druga svetovna vojna, katera je tedaj že šla h koncu, ampak z njim se je pričela nova doba novih upov, problemov in groženj.

Takoj po prvi eksploziji atomske bombe so znanstveniki, militaristi in razni drugi "veščaki" napovedovali v zvezi z atomsko silo marsikaj, kar je bilo preuranjeno in se pozneje izkazalo napačno.

Kakor hitro je bila vržena prva atomska bomba, so mnogi domnevali, da dežela, ki ima atomske bombe, lahko namah uniči še tako mogočno silo, ki nima tega strahovitega orožja. Danes pa vse kaže, da je tudi to mnenje napačno. V zvezi z učinkovitostjo atomske bombe, piše čikaški dnevnik Sun-Times tudi sledeče:

"Atomska bomba je še vedno masivna in nerodna. Prenese jo lahko na kraj napada samo veliko letalo. Pri spustitvi bombe na tarčo je potrebna izredna natančnost. Vse to pomeni, da bi čuječa obramba napadene dežele lahko nudila močan odpor. Raketna letala bi lahko z lahkoto napadla velika letala, nosilce atomskih bomb, zlasti če bi letela iz oddaljenih baz. Vse atomske naprave Zedinjenih držav morda ne bi zadrževale, da bi letala vrgla več kot ducat atomskih bomb na sovražnikovo ozemlje, ducat bomb pa ne bi imele drugega učinka kot da bi združile napaden narod za odločen boj. Skratka, učinkovitost atomske bombe zahteva predpogoje: Naj-

vendar pa gre zopet z veseljem domov. Doma pa se moje počitnice nadaljujejo, kajti v premogovnik ne mislim več iti, v katerem sem pustil svojo mlada leta in moč. V premogovnikih sem delal nič manj kot 42 let.

Frank Kochevar.

Vabilo na sejo društva 62 SNPJ

Calumet, Mich. — Članstvo društva 62 SNPJ pozivam na redno mesečno sejo, ki se bo vršila v nedeljo, 15. avgusta, začetek ob dveh popoldne. Udeležite se v velikem številu. Po seji bomo imeli nekoliko prigrizka. (Dospelo prepozno za priobčitev v sredo.—Ured.)

Joseph Pechawar, tajnik.

Časovni komentarji

MILAN MEDVEŠEK

Dva kontrasta: podeželje in vele-mesto

Zadnji teden sem preživel nekaj dni na podeželju, prav za prav v mestecu. Med ameriški velelesti in podeželjem je razlika kot noč in dan. Velika industrijska mesta so neprijazna, hladna, da te zebe do mozga, majhna pa so gorka, prijateljska, intimno pozdravljajoča. V velikem mestu srečuješ soseda vsako jutro, pa se ne pozdraviš, v majhnem mestu pa pozdraviš človeka, kogar morda nisi še nikdar poprej videl.

So še drugi kontrasti med velelesti in podeželjem. V mestih vse hiti in se preriva. Morda si tudi ti, čitatelj, eden tistih, ki nervozno butaš naprej, hitiš brez smotra in se gneteš v histeričnem kolobarju z največje naglico, kakor da bi ti gorelo za petami. Tako se obnašajo ljudje v vele-mestih. Vse drugače pa na podeželju in mestecih. Ljudje so mirni, naravni, zdravi, normalni, veliko bolj srečni kot v velikih mestih!

Toda v velelestih je več prilike za zaslužek in tako leto za leto prihaja mnogo ljudi s podeželja v mesta, kjer morda najdejo večji kos kruha, ne pa tistega naravnega življenja kot so ga živeli doma, v prosti naravi, kjer so uživali gorko domačnost in živeli normalno, naravno življenje.

Stancovanjska kriza v velelestih
Naša svobodnopoljetniška ekonomija tako "imenitno" funkcionira, da sodišča dan za dnevom mečejo iz stanovanj revne ljudi, kateri nimajo kam položiti glave. Pred sodišči se odigravajo naravnost v srce pretresajoče tragedije, na drugi strani pa stoji prazne hiše, toda ljudje nimajo denarja, da bi jih kupili. Vse to je rezultat našega svobodnega podjetništva, "najboljšega" sistema pod svobodnim soncem... Ne komunicemo, pač pa se bo uničilo svobodno podjetništvo samo! Morda se ne jutri, pojutrašnjim pa gotovo! Farsa v Jolietu ni bila popolna

Kakor sem zadnjič poročal, so 1. avgusta slovenski katoličani in člani KSKJ proslavljali 50-letnico rojstva te organizacije. Ob tej priliki so prali bivšega ljubljanskega škofa Rožmana, če pa so ga tudi oprali, je pa drugo vprašanje. Jankovič je zapisal, da lahko zamorca še tako pereš, pa bo še vedno zamorec. To je le primer, v resnici pa je najbolj črn zamorec bolj bel in čist kot škof Rožman.

To fargo v Jolietu bi si pisec rad ob bližje ogledal, nakar bi jo namalal v Prosveti, a baš tisto nedeležje sem bil na "Ameriško-slovenskem dnevu" v Pittsburgu. Pri tem je zanimivo, da škof Rožman sam priznava, da je bil v času najkritičnejše ure slovenskega naroda zagrižen pristaš italijanskega papeža, zato se je obrnil proti slovenskemu ljudstvu. Toda če bi to tudi obžaloval, potem bi vsaj malo očistil svojo dušo, toda on izjavlja, da je bil proti slovenskemu ljudstvu, nato pa poudarja, da je bil na mestu tedaj in prav tako danes. K temu človek ne more reči

drugega, kot da je največji, neodpušljiv greh, kadar se neko obrne proti svojem ljudstvu in ga preda na milost in nemilost sovražniku. In to je storil škof Rožman, kogar sedaj na vso moč perejo slovenski klerikalci v Ameriki.

Klerikalci so hoteli za to, farso izrabiti tudi kongresnika Blatnika iz Minnesote, toda Blatnik je bil pameten in se povabilu, da bi skupno nastopil z največjim slovenskim kolaboratorjem, ni odzval. Vsekakor so Blatnika pridobili za ta nastop pod napačno pretvezo, kakor hitro pa je uvidel, v katerem grmu tiči zajec, je povabilo odklonil. Bila bi res sramota, če bi ta napredni kongresnik govoril z istega odra kot škof Rožman.

Poslovilni večer za reverenda Gabrovška

A. D. poroča, da so farani sv. Vida priredili poslovilni večer za duhovnika Gabrovška. Kam sé je namenil ta dični "gospod", poročilo ne pove. Toda naj že gre kamor koli, ameriški Slovenci ne bomo nikdar pozabili tega "sina" slovenske matere, ki je naperil tožbo proti slovenskim časopisom za tako ogromno vsoto. Seveda, s tem ni rečeno, da je tožbe konec, pač pa bo visela nad nami še dolgo.

Zadnje čase ne slišimo dosti o prispevkih za obrambo našega naprednega časopisa, zato apeliramo, da še nadalje sleherni napredni Slovenec prispeva po svojih močeh, če nečemo, da nas ne izigrajo razni ubežniki in domače poturice.

Ameriški Slovenci potrebujemo zavedne Slovence, ne ubežnike!

Ameriški Slovenci potrebujemo svežih moči, ne pa pokvarjenih ubežnikov, kateri prihajajo v Kanado pa tudi v Zedinjene države v velikem številu. Z veseljem bi pozdravili slehernega poštenega Slovence, ne maramo pa teh izmečkov, ki so zatajili svoj narod ob času njegove najhujše preizkušnje. Teh izmečkov je že veliko število v Kanadi, od kjer pisarjijo pisma A. D. in škofa Rožmanu ter se mu hinavsko poklanjajo.

Klerikalci so ojačeni, kaj pa mi?

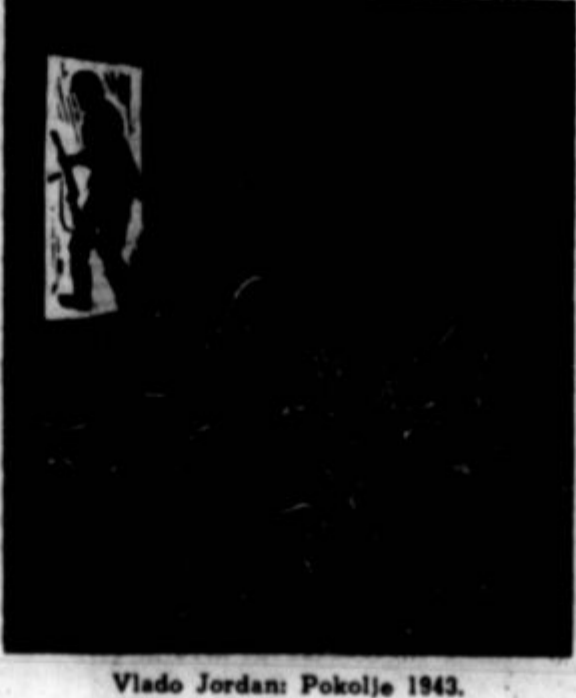
Slovenski klerikalci so se po tej vojni zelo ojačili z raznimi ubežniki, med katerim je precej zmognih mož. Danes veliko pisarjijo v A. D. in z največjo hito udarjajo po nas. Kaj pa mi? Med nami je precej zmognih mož, a večina izmed njih spi spanje pravičnega. Potrebno je, da skupno nastopimo proti tej črni reakciji, ki se danes tako predrzno šopiri in nenehno zastruplja naše preproste rojake.

Pritlikavci se zaganjajo v Adamiča

Pritlikavci okrog A. D. silno napadajo našega pisatelja Louisa Adamiča, kateri se je višje povzdignil med ameriškim narodom kot se je še kdaj kateri Slovenec. Toda to ni niti važno, pač pa dejstvo, da je ameriški javnosti v prvi luči prikazal povprečnega naseljenca, slovenske ali kakšne druge narodnosti, pokazal na njegove žulje in srage, na njegovo pridno delo in ustvarjanje bogastva v tej bogati deželi. Adamiču smo lahko globoko hvaležni vsi imigrantje, še posebno pa slovenski.

Klerofašisti okrog A. D. in ubežniki pa seve niso tega mnenja in se silno trudijo, da bi umazali značaj tega velikega moža. Pa bodo tudi uspeli? Kaj še! Pritlikavci si bodo samo umazali svoje že tako umazane obraze!

Večkrat sem že premišljal, kako so mogli biti v času okupacije slovenski domobranci, mnogi duhovniki in drugi kolaboratorji tako umazani, brezobzirni in zločinski nasproti svojim lastnim bratom in sestram, ko pa danes pregledujem A. D., glasilo ubežnikov in kolaboratorjev, najhlem na to odgovor in se več ne čudim dejanjem slovenskih poturic, katera so izvrševala v času vojne.

Vlado Jordan: Pokolje 1943.

Borci proti smrti

Spisal Paul de Krull
(Nadaljevanje)

Minotu je bilo šele 34 let. Če dobi kdo sladkorno bolezen tako mlad, je to ravno tako strašno kot sarkom. Bil je oženjen in imel je troje otrok. Dal se je zdraviti nekemu specialistu za diabetes in ljudje bi se bili smejali vestnosti, s katero se je Minot držal predpisov stradalne diete, če ne bi bili vedeli, da se bori za svoje življenje. Vsak kosček, ki ga je zavžil, je poprej stehal; povabiti se je dal samo k takim ljudem, ki jih je tako dobro poznal, da je smel prinesiti s seboj svoje natančno odtehtane zalogaje.

Svojo rastočo lakoto je potlačil, zakaj je predobro je vedel, da ga en sam trenutek popustljivosti lahko umori. Bilo ga je komaj polovica njega samega od poprej. Kljub dieti je bil zmerom slabši, toda delati ni prejenjal in samo njegova močna volja do življenja ga je držala pokoncu. In čeprav ga je ta dijeta komaj še držala pri življenju, vendar je bil nazadnje prepričan, da bi moral biti mogoče nekako čudovito dietno zdravljenje za vsako bolezen posebej.

Tedaj je Banting našel insulin in rešil Minotu življenje. Vrnil se je zdrav, prožen, močan kot navadno vsi ljudje, katerim je insulin rešil življenje.

Zame ni nikakega dvoma, da ga je edino to nenavadno navdušenje za dieto, dieto, dieto moralo privedi do tega, da je nekega dne, ki je bil dan vseh dni, napravil svoje genialno odkritje. Sedaj je to odkritje še spalo v naročju časa, še stulit ga ni — Leto 1922 Minot je šel spet na svoje vsakdanje delo in niti najmanj slutil, da je tik pred svojim velikim odkritjem. Toda nemara je Bill Castle uganil, rekoč: "Kako za vraga je mogoče govoriti o odkritju, če človek poprej ve, kaj hoče odkriti!"

Že leta 1916 je začel Minot izpraševati po njihovi dieti vse ljudi, ki jih je zdravil, ne samo bolnike na perniciozni anemiji. Dijaki so si z roko zakrivali usta in si pošepetavali: "Doktor Minot je ravnokar dognal, da ta stara ženica ni jedla špinacne že od svojega desetega leta dalje." In so se hehetali.

Minot se je že takrat nadejal, da je zasledil pri perniciozni anemiji neko posebnost. Odkril je, da je bilo mnogo bolnikov zelo izbirčnih, sladokuscev, ki so jedli neredno in so imeli posebne poželjke. Izpraševal jih je po čisto nenavadnih stvarih, za katere zdravnik navadno nima ne časa, ne volje. Nj jim dal miru in ni se zadovoljil s tem, da so mu rekli, da jedo vsak dan meso, ne, drezal je vanje in hotel vedeti, ali ga res pojedjo in kakšno meso in koliko. Tako je dognal, da nekaterim ni do mesa, pa četudi je na mizi, in da nekateri prav posebno čišljajo maščobo in maslo. . .

Študentje so si prišepetavali: "Doktor Minot je dognal, da bolniki pojedjo pri vsakem dnevnem obroku dva ali več kosov kruha namazanega z maslom." In spet so se hehetali.

Tako je Minot s svojim izpraševanjem trpil svoje na perniciozni anemiji hirajoče bolnike, pa čeprav so bili vsak dan bolj bleedi in bolj voščeni in jim je bilo vsak dan slabše; krčevito je skušal sestaviti nekako posebno zdravilno dieto.

Svoje ideje je pravzaprav gradil več ali manj v oblake. Njegova logika je bila taka, kot če bi kdo trdil, da je dvakrat dve pet; vse skupaj je bilo tako presneto malo znanstveno, da so se mu smejali celo zelenci med dijaki.

Največ perniciozne anemije v Združenih državah Amerike je v severnih krajih — tako je bral Minot.

V severnih državah je največ mleka — tako je pomislil Minot. Toda kaj nam to pomaga? Večina ljudi v teh mlečnih pokrajinah je razen smetane in masla tudi mnogo drugih stvari in prav gotovo so milijoni teh mleko- in maslojedecev, ki nikoli ne zbole na perniciozni anemiji.

— Ha — kaj pa dieta z zelo malo maščobe, je premišljal Minot. Čakaj! perniciozna anemija je podobna pelagri: raskava usta, slaba prebava, živčne motnje.

Toda Goldberger je vendar trdil, da pelagro povzroča pomanjkanje mesa in beljakovine.

Spomnil se je, da je jetrna dieta, kakor jo imenujejo zdravniki, smotrna pri tropični sprui. In bolniki na sprui so vendar vsi anemični.

Za te zaključke bi mu bil prav gotovo vsak profesor logike dal cvek. Ali je pelagra res tako podobna perniciozni anemiji? Pelagro zdravimo vendar z mesom in mlekom. In ali ni Minot anemičnim bolnikom dajal obilo mesa in beljakovine. Krmiljenje z jetri pospeši mladim belim podganam rast. Z jetri belih podgan so krmili morske prašičke, bolne na skorbutu, in ta so jim povečala množino krynega barvila. . .

No, in kaj sedaj? Perniciozna anemija vendar ni samo pomanjkanje krvnega barvila — nikakor ne! Minot se je spomnil na zabavljanje starega Wrighta. "Kostni mozeg je bolan; napaka je to, da se makroblasti v tem bolnem kostnem mozgu ne morejo razviti v prave rdeče krvničke".

Razviti se, rasti . . . Minot je tuhtal dalje. Jetra . . . Minot je stikal v svoji debeli knjigi za besedico: jetra. Toda kakšna zveza je med bolnim kostnim mozgom in tem, da jetra pospejuje rast mladih podgan? Da, toda storija z mladim levom. . .

V nekem zoološkem vrtu je nekoliko nevednežev poskušalo zrediti leve z nemastnim mesom.

Levi so postali rahitični, dobili so slabe kosti in bedno poginili. Kostni . . . se je vzbudilo v Minotu. In v knjigi je bral dalje: "Če pa krmimo mlade živali z jetri, maščobo in kostmi, postanejo močne in lepe". . .

Spet isto: brez jeter slabe kosti — levi žro jetra in dobe močne kosti; obolenje kostnega mozga pri perniciozni anemiji.

Malo daleč vsaksebi je bilo vse to. Marsikateri dan mu je neprestano rojilo po glavi, ko je šel na delo in z dela, ob bolniški postelji, kadar je šlo bolnikom na bolje, ponoči, kadar je sedel pri umirajočih, zarana, ko se je bril . . .

Toda to ni bilo kakšno raziskovanje po načrtu. Nihče ni dal Minotu deset milijonov dolarjev za inštitut, da bi v njem iskal zdravilo za perniciozno anemijo ali proučeval zdravilnost jeter. Zgolj v svoji privatni praksi gojiti znanstvo? Razen tega je bilo vse tako nestalno, megleno, pojavljalo se je v njegovi glavi sempatje in izginjalo spet v roju drugih preudarjanj. Tak je bil Minot. . .

Potlej se je lotil drugega znanstvenega dela, ki ga je prej ovrnil kot vzpodbujalo. Dr. Whipple in dr. Houser in dr. Robscheidt, ki se je pozneje zval Robscheidt-Robbins, so puščali zdravim psom, jim puščali znova in znova, da so bili malokrvni in redke krvi, potlej so krmili te pse z jetri, pa so se pri tej hrani spet popolnoma popravili.

Toda to ni bila perniciozna anemija, marveč sekundarna anemija, posledica izgube krvi. Bilo je abc zdravniške vede, da si sekundarna in perniciozna anemija nista prav nič podobni. Pom pa itak ne morete vcepiti perniciozne anemije. . .

Whipple pa tudi ni trdil, da bi jetrna hrana kaj posebno vplivala na perniciozno anemijo. Whipple je zapisal, da bi mogla goveje srce in goveje meso ravno tako ozdraviti pse anemije. Kuhana jetra da so enakovredna kuhanemu mesu. To je bilo vse, kar je rekel Whipple.

(Dalje prihodnjik.)

DAVNE PRIČE SLOVANSKE SLAVE

Iz časov, ko je štiriglavni Svetovit čuval "gens fortissima Sclavorum"

Turobno obrežje Baltiškega morja je v teku stoletij na več mestih podleglo napadom slanega elementa in, kjer so včasih stale cvetoče slovanske vasi in mesta, valovi danes nemirno morje večno pojač nagrobno pesem davni slovanski slavi. Med najzanimivejšimi kraji, ki sta jih zgodovina in pravljica oteli pozabi, je nedvomno članoviti otok Rujana, ki leži v Baltiškem morju pri znanem mestu Stralsundu, od katerega ga deli le ozek morski preliv.

Da je to stara slovanska zemlja, pričajo krajevna imena na Rujani, ki se skoro izključno končajo na "witz" in "ow", kakor Prosnitz, Gränitz, Jarnitz, Zirkow, Swandow in sto in sto drugih. Otok se danes imenuje Rügen, meri nekoliko manj od 1000 km² in ima kakih 70.000 prebivalcev. Ta zemlja je en sam grob slavne preteklosti one slovanske veje, ki se ni mogla upreti besnim germanskim napadom z bližnje kopnine in iz daljne Danske. Rujana je bila središče zadnje velike politične tvorbe, primorske slovanske zveze, ki je nastopila dediščino ljuški zveze; uničene s padcem glavnega mesta Retre in s porazom Ljuticev, bojevitiga plemena baltških Slovanov. Najvažnejše mesto slovanske Rujane je bila Arkona, slavni sedež vse-mogočnega boga Svetovita. Poleg Arkone je bila še znamenita Korenica, kjer so ravno v zadnji dobi začeli izkopavati ostanke mesta iz praslavanske dobe.

Korenica je ležala v južnem delu otoka, precej oddaljena od morskega brega, blizu današnjega mesta Garz, in je bila tudi versko središče, dasi dalek ni imela istega pomena kot Arkona. Po virih Saxona Grammatica je bilo v Korenici glavno svetišče posvečeno bogu Rugievitu, čigar hrastov kip s sedmimi rami obrabljen je bil v tem hramu. Za pasom je imel kip sedmih mečev, osmega pa je držal v roki. Kakor pripoveduje Saxo Grammaticus je bil Rugievit bog vojne, toda slovanski Mars. Vendar je to božanstvo najbrž istovetno z arkonskim Svetovitom, je da ima krajevno ime in je z imenom tudi dobilo drugi značaj. Poleg tega hrama sta bila v Korenici še svetišči dveh drugih bogov. Eden je bil Porencij, ki je imel pet glav, toda nikakega orožja, drugi pa je bil Porencij (tako ga imenuje Saksonec) s štirimi glavami, peto obličje pa je imel na prsih, ra-

zen tega se je njegova desnica dotikala brade, levica pa čela. Pomena teh dveh gibov saški vjir ne izdaja. Porencij je najbrž isto kot Perun. Anonimna Historija Knytidarum, imenovana Knytingsaga, ki opisuje zgodovino Danske od X. do XII. stoletja, navaja kot koreniške bogove s pokvarjenimi imeni Rinvit, Turpnit in Purvit. Vse tri kipe je zadela ista usoda. Danski knez Waldemar, ki je porušil Arkono, je prodril tudi do Korenice in požgal tamšnjo svetišča.

Leta 1928 je znani nemški zgodovinar Schuchhardt začel z obširnimi izkopavanjem v Korenici. Pri tem je imel uspehe, kakršnih se ni sam nadejal. Odkril je namreč temelje vseh treh svetlišč v Korenici ter zidane podstavke, kjer so stali kipi bogov, ki so zgoreli pri požaru svetlišč.

Veliko več kot o Korenici imamo podatkov o Arkoni, ki je ležala na najbolj severnem koncu otoka, na strmi sipini, kakih 40 m nad gladino morja. To staro slovansko mesto in središče primorske slovanske zveze, je bilo zidano v podobi trikotja, katerega dve krajši stranici je tvorilo morje, tretja pa je bila zavarovana proti notranjosti otoka z visokim nasipom in globokim jarkom. Po poročilu iste Saxona je bil nasip visok 50 komolcev. Kakšna utrdba je bila stara Arkona, je videti iz tega, ker je bil še dandanašnji nasip 8 do 9 ter mestoma celo 13 m visok. Na nasipu se je dvigala mogočna lesena konstrukcija, zavarovana z visokim palisadnim plotom. Polega tega je bil nasip zavarovan še z mnogimi stolpi. Glavna utrdba, pod katero je vodil edini vhod v gradišče in mesto samo, je bila posebno močna in okrašena na pročelju z reliefnim kipom Svetovita.

Na najvišjem delu mesta, skoro na morskem obrežju, je stalo Svetovito svetišče, popolnoma ločeno od drugih stavb. Soha je bila nadnaravne velikosti s štirimi glavami, od katerih sta

Dr. Edward U. Condon, atomski znanstvenik in načelnik urada standardov, podaja prisego ob prevzemu urada. Komisija za ekonomsko energijo je pretekli teden zavrnila vsa obdobja reaktivacije, ki je Condonu pritisnila pečat "rdečkarja."

dve zrlji naprej, dve pa nazaj, in sicer tako, da je vedno po ena glava gledala na levo in po ena na desno. Na ta način je bog obladoval s svojim pogledom vse štiri strani sveta. V desni roki je Svetovit držal roki iz različnih kovin, ki so ga vsako pomlad napolnili z vinom in veliki svečenik je prerokoval iz njega o bodoči letini. Leva roka malika je bila uprta v bok. Halja je segala Svetovitu do kolena, a noge so stale naravnost na zemlji, ker je bil podstavek popolnoma zasut. Okoli kipa so bile obešene razne priprave: uza, sedlo in druga viteška oprema. Zlasti znamenit je bil orjaški meč z umetniško izdelanim ročajem in srebrno nožnico. V hrano so stalno hranili pestri državni prapor, imenovan "stancija", kakor poroča Saxo Grammaticus, ki nam je ohranil vse te zanimive podrobnosti.

Pomorska zveza, katere središče je bila Arkona, je bila zelo naprijetna vsem germanskim sosedom. Kljub pogostim napadom ni bilo mogoče zlomiti sile Rujancev, ki jih je bremenski kanonik imenoval "gens fortissima Sclavorum", t. j. najhrabrejši slovanski rod. Pod knezom Waldemarom pa so se Dančiči odločili za končni napad. Pripluli so z veliko vojsko in oblegali Arkono. Obleganci so se obupno branili, vendar se niso mogli upreti premoči in na Vidov dan 1168 je Arkona padla v roke sovražnikom, ki so požgali in opustošili vse mesto s slavnim svetiščem vred.

(Prim. dnev.)

Slovenska narodna podporni jednota

2857-18 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Table listing members of the Slovenian National Support Union, including names, addresses, and roles like 'predsednik', 'prvi podpredsednik', etc.

BORBA ZA SVOBODO VESTI V AMERIKI PRED 150 LETI

Zakonodajni program, predložen izrednemu zasedanju kongresa, kot tudi platforme vseh strank, ki so postavile predsedniške kandidate, ponovno vzbujajo pozornost ameriškega ljudstva na vprašanje civilnih pravic. Vidna važnost tega vprašanja v sedanjosti nas spominja na ono dobo ameriške zgodovine, ko je ostali deželi. Nekaj let kasneje se je prvi člen ustavne izjave pravice Zed. držav glasil: "Kongres ne sme sprejeti nobene postave, ki omejuje svobodo izražanja misli, ali prepoveduje svobodno izražanje tega. . ."

Mnoge države so vključile silne garancije v svoje ustave ali jih uvedle potom zakonodaje. Thomas Jefferson pa še ni bil zadovoljen. Spoznal je, da zakoniti sami na sebi še ne zadostujejo. Borba proti nestrpnosti in predsodkom se je morala nadaljevati. Tako je 28. maja leta 1818 po dovršenju svoje službe kot predsednik Zed. držav, pisal Moderaciji M. Noahu: "Kar je pretrpela vaša (verska) sekula, nudi značilen dokaz, da obstaja v splošnem duhu verske nestrpnosti. . . Naše postave so do zdaj edini protistrup, naperjen proti tej slobi in ščitijo nas le naše verske, pač pa tudi civilne pravice, postavljajoč oboje na isto enakopravno podlago. Toda še mnogo bo treba storiti, ker dasi smo svobodni v smislu zakona, ne moremo tega reči iz vidika prakse. . . Ljudsko mnenje potrebuje reformacije na vsi točki." V drugem pismu, ki ga je pisal pred tem, v l. 1813, je Thomas Jefferson izrazil misel, ki je bila pravilno opredeljena kot njegova občutje z ozirom na versko svobodo in je prav tako prikladna danes kot je bila tedaj:

Od l. 1776 do 1797 je bilo preklonih nekaj trdih zapostavljenih zakonov, toda zmaga s tem še ni bila dobljena. V letu 1779 je Thomas Jefferson predložil virginski zakonodaji svoj predlog za vzpostavitev verske svobode. Večina poslancev je bila presenečena in zavzeta nad popolno svobodo vesti, zahtevano v predlogu. Jeffersonu in njegovim pristajalcem je vzelo šest let preden so dosegli, da je bil predlog sprejet. Leta 1785 je bila končno sprejeta kratka resolucija, v kateri je bilo navedeno sledeče: ". . . nihče ne bo prisiljen, da podpira ali zahaja h kakršnekoli bogoslužju, ali da bi trpel radi svojega verskega naziranja in prepričanja, temveč naj bodo vsi ljudje svobodni, izpovedovati in na podlagi tega obdržati svoja naziranja v verskih zadevah, in to ne sme v nobenem oziru zmanjšati, povečati ali prizadeti njihovih civilnih zmoglosti." Predlog je stremel zate, da zaščit vse državljane v njihovi svobodi vesti. Thomas Jefferson je pisal v svoji "Avtobiografiji" da je osnutek zakona imel cilj v okviru svoje zaščitne moči, da nudi protekcijo svobode vesti judu in kristjanu, mohamedancu in hindutu ter neverniku kakršnegakoli pripadništva.

Ta zakon je služil kot vzorec

Listnica uredništva

Kar pošiljate vsem prejemnikom naše glasila kakršnekoli list, pomimo naših ročnic, ki objajo približno voljo državnih ali drugih uradov, ali pa kako dr. go. . .

Tihožitja in pejsaži - Novela

MIŠKO KRANJEC — Z DOVOLJENJEM AVTORJA

PEJSAŽ

Povedel me je s seboj na goro, na enega tistih nevisokih vrhov, kakršnih je mnogo v Slovenskih gorah, a vendar na takega, od koder je razgled čudovit.

Bilo je pred pomladjo 1941. Sijalo je prvo sonce; v zavetjih je bilo toplo, na odprtem pa je še hladno velo iz gozdov. Bil je čas, ko cveteje šele zvončki. Drugih rož takrat še ni mnogo; najdeš le še trobentice. Mali zvončki cvetejo po pobočjih, na obronkih gozdov, veliki po dolinah, kjer so orumeneli travniki, kjer rastejo jelše in vrbe, kjer so orumeneli travniki s šerjem, kjer vedno dehti po trobnobi, kamor se spuščajo vrane in srake, in kjer bodo kasneje bogotno cvetele kaluznice, ki pregrnejo ves pas ob potoku z živo rumenim prtom.

Večero se je in hladne dnevne sapice so ponehale. Smreke v gozdovih so onemele. Samo včasih je nekje daleč še rahlo zakumelo, kakor bi prihajal odmev zamirajoče pesmi. Kleti in viničarske kočice so bile razvrščene po klancih med vinogradi druga ob drugi, kakor se zvrstijo ob cestah ljudje, kadar pričakujejo koga. Iz obljudenih se je kadilo. Tam zdaj matere, revne viničarske in želarske žene kuhajo borno večerjo—juho. Ne vem, kakšna juha je. Vem samo, da povsod kuhajo juho. Juho, ki ima najrazličnejša imena, kakor pač ta ali ona žena vrže v njo: malo kaše, močnika, dva krompirja, ali pa stre vanjo eno ali dve jajci. Juha ni nič drugega. Tu in tam si še odrežejo zelo tanke koščke kruha. To je vse, zato ker drugega tam nimajo, ker je pošlo že zdavnaj, že okrog božiča. Po tistih tesnih sobah se zdaj otroci stiskajo k peči, potem ko so se ves dan podili zunaj, ali pa bili v šoli; zdaj pa se je že shladilo in je kar prijetno čepeti pri peči. Očetje, ki so opravili vse delo in se vračajo v sobe, stresajo iz vseh žepov smeti, pomešane s prahom tobaka in si zvijajo iz tega cigarete. Dekleta hitijo z delom, da bodo čimprej opravile, da potem ležejo in zaslanjajo. Morda bodo ponoči celo prisluškivale, ako potrka na okno. Včasih rahlo in komaj slišno potrka, kakor bi se kje kaj zganilo, zato da očetje ne bi slišali. Potrka pač, ker tudi v še taki revščini ne zamre klic ljubezni, kadar je njen čas.

Nekje poje dekletce. Bog ve, kaj ji polni srce. Ali poje od žalosti? Od radosti? Od oboje? Ali poje, ker se je oglasil od daleč, od zdavnaj odmev v srcu, v srcu, ki se šele prebujata in ki si nad vse želi lepo, preprosto in radostno živeti? Zakaj čim revnejši je človek, tem večja je v njem želja po bornem, a vendar toplim življenju. Tam so srca revnih ljudi prepolna tistih lepih sanj, ki tako zaudarjajo po preprosti in strašni neizpolnitvi: tam otroci sanjajo o koščku kruha in pogladi za praznike, tam dorasčajoča dekleta sanjajo o svileni ruti za veliko noč, včasih celo o novi, rdeči ali kakršni že obleki, sanjajo o pomladi, ki ni več daleč in ki je neizbežno povezana s prvo ljubeznijo; tam dorasla dekleta sanjajo, da bi že skoraj postale žene in matere, da bi se vselile v še tako borno hišico; tam fantje sanjajo o tem, da bi naposled vendar le mogli povesti v novi dom svojo nevesto, tisto dekle, za katerim hrepenje leta in leta; tam matere sanjajo o časih, ko bo tako na svetu, da bodo imele vedno kaj dati v lonec in ko bodo mogle dostojno obleči kup svojih otrok; in tam očetje vse življenje sanjajo o tem, da bi se že enkrat dokopali do koščka svoje zemlje, do koščka svojega vinograda, da bi si mogli kupiti vsaj eno kravo, da bi si nekoč celo postavili svoj dom in da bi se konec koncev vendar le že pomaknili vsaj korak naprej po tej trdi, trnjevi poti, ki skoraj da nima kraja, ki se večno enaka, težka in bridka samo vleče in vleče. Tam sanjajo vsi, sanjajo vedno in povsod. Vsi si nekam žele in vsi si žele nečesa. Med vsako dnevno neizbežno obupavanje in razočaranje vpletajo nove sanje in vero v boljše bodočnost, ki vsak dan stokrat umre, a se vsak dan stokrat znova obudi in zaživi še močnejše. Zakaj, če bi umrla vera, bi pomrli tudi ljudje.

Po večernem nebu počasi, skoraj neopazno plovejo rdeči oblaki. Gredo počivat za gore. Na vzhod in sever zamirajo drug za drugim nizki griči in se nekje daleč zgublajo v prostrano, modrikasto, nerazložno, sanjavno ravnino, kjer je samo še rahlo prelivanje barv in nič drugega. Na zapad pa se hribi počasi dvignejo v gore, tam na zapadu stoji temnomodra gomila Pohorje, kakor ogromen grob, kakor težka, ne-prehodna pregraja na koncu sveta. Za tistim Pohorjem so ob jasnem vremenu vidne še višje, še močnejše gore, ki jim zaostrene vrhove pokrivajo bledikaste krpe snega.

Vzel me je torej na ta v okolici navišji vrh, na vrh s čudovitim razgledom, kjer stojita le dve vinogradniški hiši in ob hišah dva jagreda, podobna visokima obeliskoma, kjer se po vinogradu spuščajo nizdol redi trte ob kolih in se zdi, kakor bi bil vrh lepo počesana glava. Samo od strani sem mu pogledal v obraz in zdelo se mi je, da je naš učitelj, s katerim sva malo prej bila in brezkončno modrovala v neki zidanci, se zavijala v oblake dima slabih cigaret, mahala z rokama, ko sva si ugovarjala, pa se nato spet strinjala v tem in onem, in ko sva gospodarju vsiljevala vsak svoje mnenje. Dasi me je bil pri zidanci prav on pregovoril za sprehod na ta vrh, se mi je vendar včasih zdelo, da ga ni poleg mene, ali pa, da se njegov obraz spreminja, da prehaja iz enega v drugega, tako da naposled niti nisem vedel, ali je šolnik, ali pa govorim z docela drugim človekom.

Pogledal sem ga in zdelo se mi je, da je vendar le naš učitelj; spoznal sem ga po tem, kako si je prižgal cigareto in kako si je brisal čelo, ki se mu je orosilo od razgretosti po vinu. Naposled sem ga spoznal po govorici in po vsebini njegovega govora. Zakaj, ko si je prižgal cigareto, je postal, se zagledal pred se in dejal nekam otožno vzneseno:

"Ali ni krasna naša domovina?" Ni me posebno mikalo, da bi ga poslušal. To njegovo pesem o domovini sem dobro poznal. Kakor mnogo takih ljudi, zlasti učiteljev, je začel svojo pesem pri domovini. Ta domovina pa je bila kakor nekak trden, strašen steber, h kateremu je privezan z nekaj metrov dolgo vrvi in mu je dano, da se ves dan vrti okrog tega stebra, vrti od jutra do večera, dan za dnem, leto za letom, vse življenje, vrti vedno v istem krogu, včasih nekoliko bliže stebru, potem spet v tisti dalji, ki mu jo dopuška vrv; dalje od, tod ne more; vrti se in vrti in to vrtenje postaja enolično, dolgočasno, utrjujajoče; in ko se tako vrti, govori samo še o tem stebru in zdi se ti, da govori o tem stebru tako, kakor govore otroci o trnu, ki se jim je zasadil v nogo, pa jim ga nima kdo izdreti.

"Ali ni krasna naša domovina?" je ponovil. Bal sem se tega začetka, zakaj nekaj morečega, mučnega in ubijajočega se je skrivalo za tem naslovom. Vedno me je spominjalo človeka, ki je šel k spovedi, začel lepo in spečano: Spovem se vseh svojih grehov ..., a potem, ko se je bilo treba res izpovedati, je govoril samo o tem, česar ni storil, ne pa o tem, kaj je grešil.

Pa je tako nadaljeval s svojim neizpovedanjem: "Poglejte te-le naše gričke s temi hišicama! Ali ne stoji te hišice, kakor razvrščena vojska, ki v dvostopih maršira nekam daleč? Kam potujejo? Saj so vendar večno na istem kraju. Pa vendar, če boste tu obstali jutri, se vam bo zdelo, da natančno le niso na istem kraju, da so se razmaknile ali strnile. Zdaj spet se vam zdi, da se nekatere pogovarjajo prijazno in klepetavo, druge se drže kakor da so sprte. Poglejte le ono Kislovo in Rajhovo, opazujte ju, ali se vam ne zdi, da se jezita druga na drugo? In v resnici se vsaj jaz imam tak občutek, morda zato, ker vem, da sta njuna gospodarja sprta. Zakaj sta sprta? Bog si ju vedi, morda ker sta slovenskega pokolenja in je že tako navada, da se Slovenci moramo večno prepirati, večno izpodjedati drug drugega.—Poglejte te dolince! Zdaj se megla dviga po njih. S to svojo meglo bodo kasneje podobne jezerom.

(Dalje prihodnjih)

Grapar je šel za sinom

Jernej Grapar je stal pred svojo hišo ves nevoljen. Noben stvar ga ni mogla spraviti v dobro voljo. Žena je poskušala prva, pa ji ni niti odgovoril. Zaloputnil je za seboj vrata in odšel na dvorišče. Psa, ki se mu je dobričal okoli nog, ni hotel niti pogledati, kakor da je pes kriv, če ni vse prav. "Smrkavec, kakor da ni doma dela," je jezno zabrudnil skozi zobe. Mislil so mu ves čas uhajale v Ljubljano, kamor je poslal v šolo svojega najmlajšega fanta, čeprav ni bilo doma denarja nikoli dovolj. Včeraj je dobil njegovo pismo. Da je šolo uspešno končal, mi piše, da ga pa domov se ne bo, ker gre v mladinsko brigado. Prav to je Graparja razčutilo. Ne toliko, ker ga si ni vprašal, če mu dovolj, bodi zardi tega, ker vseh teh novotarij

ni prav nič maral. "Mladinska brigada" je zapihal, "ti bom že dal, smrkavec, mladinsko brigado, že tako je ponorela skoraj vsa vas. Ni jim dovolj lonec v hiši, kotel bi radi imeli. Od hiše do hiše hodijo in prosjajo, daj les, daj apno, posodi konje, zdeli pomagati, da bi jih vrag vzel in njihov zadržni dom. Samo počakaj, za lase te pripeljem domov." Jezno je pljunil po dvo-

Titovi zavodi Litostroj med gradnjo.

Ta statistična skica kaže naraščanje cen po odpravi OPA. Bazirana je na statistiki slovenskega delavskega departamenta.

vse živo. Grapar je nalašč napravil majhen ovinek, da bi ga oni ne zapazili, zraven pa go-drnjal: "Norci, še v nedeljo ne dajo miru."

V vlakcu se je Grapar stisnil v kot k oknu in neprestano gledal skozenj, samo da bi mu ne bilo treba govoriti. Na cesti so se dvigali oblaki prahu in še iz vozečega vlaka so se videle velike luknje, preko katerih je poskakoval mimo hiteči avto. Graparjev molk je premagovala želja po zabavljanju. Obrnil se je k debelušni sosedki, ki si je pravkar pripravljala malico.

"Vse je ostalo pri starem. Menda že od ranjke Avstrije ni nihče popravljal ceste." Toda ni še dogovoril do konca, ko je sosedka že hitela: "Veste, veste, tam pri Čemovarju delajo, že dolgo časa..." Grapar je ni hotel poslušati do konca, jezen sam nase, da je pričel govoriti, ji je zopet obrnil hrbet. Pri Rudniku je zagledal cesto vso polno ljudi. Po obleki so bili bolj malo podobni delavcem, pa tudi ženske so bile med njimi. Nekateri so vozili samokolnice, drugi pa so hiteli razkopavati cesto. Grapar je postal radoveden. Vlak pa je hitel naprej in kmalu je bila cesta, ki se je zdaj za zdaj pokazala izza hiš, zopet prazna. Sam ni bil gotov, ali vidi prav ali ne. Ves čas pa se mu je že dozdevalo, da je cesta napravljena iz kamnitih kock.

Na kolodvoru je počasi izstopil, prav nič se mu ni mudilo. Mislil, da bo moral v kratkem zmerjati Toneta, ki ga je imel najraje, mu je bila čim dalje manj všeč. Saj v šoli je dobro naredil, samo da bi mu ta preklicana brigada ne zmešala glave. Jeza, ki ga je doma kuhala že nekaj dni, se mu je malce ohladila.

Nenadoma je pred njim stal visok, nasmejan fant v rjavi obleki. "Zdravo, oče," mu je klical ves nasmejan. "Tone," je prešinilo Graparja. "Za vraga, le kako je zvedel, da pridem. Preklicana ženska, ima že spet ona prste vmes."

Premeril ga je od nog do glave. "Kakšen pa si," so bile njegove prve besede. "Kje si pa do bil te cunje?"

"Pojdiva, oče, ljudje naju že gledajo. To je delovna obleka, uniforma mladinskih brigad." Grapar je pljunil, da se je kar zakadilo. Tone je pljunil, da se je navadno dobro poznal. Vedel je, da je oče slabe volje. Iz materinega pisma pa je slutil tudi vzrok.

Počasi sta odšla proti izhodu. Pred kolodvorom pa je Grapar začuden obstal. Še opazil ni, kdaj so se ob Tonetu zbrali njegovi prijatelji. "Ti Tone, kdaj so pa tole naredili?" ga je vprašal in pokazal na drugo stran ceste. "Park, ali ni lep? Veš, oče, to so pa Ljubljanci naredili s prostovoljnimi delom." Oče je še vedno gledal novost, ki je doslej še ni videl. Tonetu pa se je čelo malce zjasnilo. Spreletela ga je misel, ki ga bo morda rešila očetove jeze.

Hitro je seznanil očeta s svojimi tovariši. Grapar je še vedno gledal mrko, ko so mu brigadirji podajali roke. Malo natančneje je pogledal le čokatega fantiča, ki je imel na rokavu dve rdeči črti, na prsih pa značko udarnika. Opazil je tudi, da ima roke precej utrjene, da se na njih še precej dobro poznajo sledovi žuljev. Najraje bi vse skupaj zapodil, pa ga je bilo sram pred Tonetom. Mu bo že povedal, da on ne mara biti oče pobalina, ki se potepa po mladinskih brigadah.

Odšli so čez cesto in Grapar si ni mogel kaj, da ne bi ogledal parka od blizu. Zagorela družina brigadirjev se je strnila okoli njega.

to vam je lepa stvar. Ali ste ga že videli?" je nagovoril Graparja brigadir z dvema črtama. Grapar ga je samo pogledal, rekel pa ni nič.

"Pa cesto na Ježico," je hitel naštevati drugi. Ko je omenil Dolenjsko cesto, se je Grapar ustavil.

"Kaj je z Dolenjsko cesto?"

"Novo delamo," mu je hitro povedal Tone.

"Kako novo? Kdo dela?"

"Mi, brigadirji, naša brigada pomaga delavcem. Oče, ne moreš si misliti, kako bo lepa," mu je odgovarjal Tone.

Led je bil prebit. Očetova jeza se je potuhnila nekam globoko. Njeno mesto pa je zasedlo zanimanje. Časa je bilo še dovolj in kar hitro so bili zgovorjeni, da si gredo ogledat vse te novosti.

Že sredi popoldneva je bilo, ko sta Grapar in sin korakala pa poti pod Rožnikom. Razgovor jima je tekel prav po prijateljsko. Pred Graparjevimi očmi so bile še vedno velike bele stavbe Litostroja, žerjavi s svojimi dolgimi rokami, velike stanovanjske zgradbe delavcev, ki živijo novo življenje, široke ravne ceste, živahnost na gradiliščih, stotine prostovoljcev. Grapar je v enem dopoldnevu videl toliko novih stvari, da je čisto pozabil, zakaj je prišel v Ljubljano. Niti sinova rjava obleka ga ni več motila. Tone mu je pripovedoval o šoli, o svojem uspehu, potem pa o življenju in delu v brigadi.

V bližini je tenko zapiskala lokomotiva na pionirski progi. Še nekaj korakov in pred njima je stala mala modra lokomotiva in lepi rdeči vozovi z belimi strehami.

Grapar kar verjeti ni hogel. Pred njim je stal pravi vlak, lokomotiva je sopljala in spuščala oblake pare. Po postaji pa so stekali majhni železničarji. Pionir s svinčnikom in beležnico v roki si je zapisoval številke vagonov, od nekdaj pa je prihletel celo postajenačelnik z rdečo čepico.

"E, hudimana, kdo bi si bil mislil," je bil navdušen Grapar. Še bolj pa je gledal, ko je postajenačelnik-pionir dal znamenje in je vlak odpeljal.

"Vidiš oče," je dejal Tone, "tako pa pri nas gradimo socializem."

Grapar ga je debelo pogledal. Le kaj neki ima to opraviti s socializmom? Tone pa je nadaljeval veselega obraza: "Nove tovarne, ceste, železnice, parki, pionirska proga, po vaseh združni domovi, vse to ima en cilj. Ustvarili bomo res lepše življenje. Ali ne bo pri nas lepše?"

Naročite novo knjigo o Jugoslaviji!

THE SILENT PEOPLE SPEAK (Tiho ljudstvo govori) je naslov nove knjige o Jugoslaviji, ki jo je napisal poznani ameriški časninar in radijski komentator Robert St. John. Lansko leto se je mudil devet mesecev v Jugoslaviji in preučeval razmere. Knjigo je napisal v Bohlnjski Bistrici. Zanimala bo vse Amerikance, ki žele videti pravo sliko o razmerah v Jugoslaviji izpod peresa osebe, ki je imela priliko poznati obe Jugoslaviji—predaprilsko kraljevino in sedanjo novo ljudsko republiko. Posebejo pa bo zanimala Amerikance jugoslovanskega porekla. Naroči se lahko v uradu SANS-a, 3424 WEST 28th ST., CHICAGO 23, ILLINOIS. (V Clevelandu tudi pri talniku podružnice št. 39 v SND.)

Sensovni člani dobijo pri naročilu poseben popust (\$3.50), drugače pa stane knjiga \$4.00.

Grapar pa je gledal in zazdelo se mu je, da je v sinovih očeh prav taka živahnost kot pred leti, ko je držal v naročju—Tončka kratkosrajčnika—in ga ujal.

Ko je proti večeru Grapar odhajal na vlak, je pri slovesu krepko stisnil sinu roko. "Glej, da boš priden," mu je dejal, bolj zaradi tega, ker je pač nekaj moral reči. Mislil pa je čisto drugo. Sram ga je bilo pred sinom, ker tako dolgo ni poznal pomena teh novotarij. Kar mraz ga je spreletel ob misli, da bo Tone, njegov sin-brigadir, zvedel, kako je bil proti združnemu domu in kako je še v Ljubljano gredel trdno sklenil, da ga bo pripeljal domov, pa čeprav za lase.

Zelo je bila doma začudena žena, ko se je vrnil sam, posebno pa še, ker je bil tako dobre volje. Povedal ji ni ničesar, le to je rekel: "Naš Tone je pa res dober fant." Še mnogo bolj pa so bili začudeni vaščani, ko je Grapar, ki je preje zmerjal vso vas zaradi združnega doma, pripeljal drugo jutro prvi na gradišče voz lesa.—B. V.

V Prosveti so dnevne svetlobe in delavske vesti. Ali jih želite vsak dan?

DOPIŠNIKOM IN ČLANOM JEDNOTE

Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti poštno številko 23 za besedo "Chicago". Na kuverti vselej zapišite: Chicago 23, Ill. To bo olajšalo delo na čikaški pošti, nam pa pospešilo dostavljanje pošte.

"PROLETAREC"

Socialistično-delavski tednik—Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne maticice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku. Stane \$3 za celo, \$1.75 za pol. Ši se četr let.

NAROČITE SI GA!

Naslov: **PROLETAREC CHICAGO 23, ILL.**
2361 South Lawndale Avenue

SLOVENE RECORDS

10-inch records 78c COD, plus postage

- C-1261 Be happy, polka
- C-1214 My home is wandering in Tyrol; St. Clair polka
- C-1228 Too fat polka; Jolly polka
- C-1192 Alpine waltz
- C-1211 Village tavern polka
- C-1215 Marianna polka
- T-108 Silk Umbrella polka
- T-106 Tivoli Park Polka
- T-114 Red Wine — Polka
- R-574 Na Marjane, Polka
- R-575 Clevelandski Valček

Write for free list of all new SLOVENE records, the largest selection in U.S., by the best Slovene artists, to: **PALANDECH'S**
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

... Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

... Cene zmerne, unilsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY
2857-59 S. Lawndale Avenue - Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4004

"PROSVETA"

2857 S. LAWDALE AVE.

Chicago 23, Ill. _____ 19____

Vaša naročnina na "Prosveto" je potekla z dnem _____

V slučaju, da je od strani upravitelja kakšna pomba, nas takoj obvestite, da se izta popravi! Z bratskim pozdravom ZA UPRAVO "PROSVETE"

CENE LISTU SO:

Ze Zdrul drisivo in Kanado \$2.50 Ze Chicago in okolice je \$2.50

1 tednik in _____	5.00	1 tednik in _____	5.00
2 tednika in _____	5.00	2 tednika in _____	7.10
3 tednika in _____	4.40	3 tednika in _____	6.50
4 tednika in _____	3.90	4 tednika in _____	4.70
5 tednikov in _____	2.90	5 tednikov in _____	2.90

Za Evropo je: Dnevnik \$11.00 — Tednik \$2.20

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina.

Prištetih se sme le ene člani in družina, ki to dovolijo in ki žive ali stanujejo na enem in istem naslovu.

V nobenem slučaju ne več kot 5 tednikov

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov, ki so prišteti, preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vrsto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vrsto naročnino ali pa ustviti dnevnik.

PROSVETA, SNPJ, 2857 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Priročeno pošljim naročnino za list Prosveto vrste \$ _____

1) Ime _____ Čl. družstva št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) _____ Čl. družstva št. _____

3) _____ Čl. družstva št. _____

4) _____ Čl. družstva št. _____

5) _____ Čl. družstva št. _____

Mesto _____ Družva _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Kadar se preselite, vselej naznanite svoj stari in novi naslovi